

Реферат на тему: "Життя та творчий шлях Юрія Федьковича"

Юрій Федькович

Реферат на тему "Життєвий і творчий шлях Юрія Федьковича"

Юрій Федькович народився 8 серпня 1834 року у селі Сторонці-Путилові, що розкинулося в мальовничій гористій частині Буковини. У вузькій долині шуміла річка Путилівка, на лівому березі якої, в тіні смерек, стояла батьківська оселя. Краса рідної землі назавжди увійшли в мистецький світ Федькович, пронизала його твори.

Не від батька, шляхтича за походженням, управителя панського маєтку Адальберта Гординського де-Федьковича, а від простих, але душевно багатих людей пройнявся майбутній митець народним розумінням правди і кривди, добра і зла. Дитячий світ хлопця був нерозривно пов'язаний з матір'ю Анною – доброю, щирою, працьовитою жінкою, яка не цуралася простих селян-гуцулів, говорила лише по-українськи і передала синові любов та шану до рідної мови. Від старшої сестри Марії Юрій перейняв багато казок, пісень, історичних переказів.

Навчався Юрій у приватного вчителя в сусідньому селі Киселиці, а пізніше в німецькій нижній реальній школі у Чернівцях. Закінчити її не вдалося, бо над краєм прокотилося 1848 року селянське повстання, очолене Лук'яном Кобилицею. Після придушення повстання брат Юрія Іван, рятуючись від переслідувань, виїхав до Молдавії, а за ним подався "хліба собі глядіти" і чотирнадцятилітній Юрій. Працював, на кусок хліба заробляючи, спочатку у землеміра, а потім в аптекаря, розширював свій кругозір самоосвітою, робив перші кроки на ниві поетичної творчості. Вірші писав німецькою мовою, бо вчився в німецькій школі, "знав тільки німецьких поетів і читав самі тільки німецькі книжки".

Важка особиста доля породила в душі юнака ненависть до всякого насильства, сприяли формуванню його демократичних переконань.

Восени 1852 року за наполяганням батька Федькович змушений був вступити до цісарської армії, вийти на "темну дорогу" свого життя. Почалася ненависна жовнірська служба, що тривала понад 10 років, підриваючи фізичні сили "бідного жовняра, а з роду простого мужика", завдаючи йому важких душевних ран. Любив Федькович свої зелені гори, а зла недоля закинула його в далекі чужі краї, жовнірською уніформою здавила його співацьке серце.

Єдиною розрадою Федьковича були щирі розмови з "простими вояками".

У складі 41-го полку Федькович брав участь у поході до Італії під час австро-італо-французької війни 1859 року. Саме тоді, напередодні битви, він написав перший свій вірш українською мовою "Нічліг".

Після італійського походу Федькович прибув з частиною полку до Чернівців. Півторарічне перебування у цьому місті було надзвичайно важливим для формування

літературно-естетичних поглядів письменника. Тут він познайомився і подружив з активним учасником революційних подій 1848 року у Відні, прогресивним німецьким поетом Ернстом Нейбауером.

Роль Нейбауера у становленні Федьковича, як поета була досить значною. Нейбауер надав молодому письменнику велику моральну підтримку, вселив у нього віру в поетичне покликання, ввів буковинського митця в коло своїх знайомих, серед яких була й Емілія Марошані, в котру Федькович палко закохався. В домі Марошані відбулася зустріч Федьковича з А. Кобилянським, після якої поет по-новому глянув на свою творчість українською мовою.

1861 року сім віршів поета було надруковано під назвою "Жовнярські думи" в додатку до брошури А. Кобилянського "Слово на слово до редактора "Слова". Зазвучав свіжий сумовитий, задушевний, чистий, немов вода у Довбушевій криниці, голос співця, якому судилося стати провісником пробудження трудящих Буковини і Галичини до активного громадського життя.

Стати на шлях служіння українським словом трудовому народові допомогли Федьковичу представники прогресивної молоді – А. Кобилянський, К. Горбаль, Д. Теляцькевич.

У час виходу своєї першої збірки поезії Федькович перебував у глухому угорському містечку Кезді-Васаргелі. Він рвався "межи свої люди", щоб служити "гаряче улюбленому народові піснею і співом".

1863 року Федькович вирвався нарешті з цісарської армії і повернувся до рідного села. Вдихав жадібно гірське повітря, милувався Чорногорою, а серце кривавилося народним та власним горем.

Смерть матері ще більш ускладнила становище поета. 24 січня 1864 року він писав у листі до Д. Теляцькевича: "У суботу по Новому році поховав я свою неньку стареньку, ту мученицю-удову, а сам оставсь сиротою навіки... аж тепер я знаю як то люди плачуть!"

З простими людьми ділився Федькович своїм нещастям, знаходив у їхній мові розраду для себе. Не відрізнявся від них ні мовою, ні одягом, ні звичаями. Ось як він сам описував свій зовнішній вигляд: "...Волос довгий, вус підстрижений; у будень ходжу собі у постолах, у сивих гачах, в байбараці з голубими шнурами, в угорським капелюсі, а в неділю – в чоботях, в чирчикових гачах, в прошиванім сардаці, в кресалі з бляхою та з огальйоном, сорочка вишивана, а черес новий у 5 пряжок".

Пани бюрократи, чиновники намагалися принизити письменника, називали його "Простим Федьком", "лайдаком", "хлопом". Їм у відповідь Федькович заявив:

Я ж бо тебе не звержуся,
Руський мій сардаче, —
Тепер аж я заспіваю,
Тепер аж заплачу,
Бо маю ся в що уперти!
Широкії поли, —

Не скину тя, мій сардаче,
Ніколи, ніколи!

В простих людях Федькович вбачав носіїв народної мудрості, високих принципів моралі, душевної краси, естетичної принадності.

Багато зусиль доклав Федькович, щоб поширити освіту серед трудящих. Він був шкільним інспектором, виступав за навчання в школі рідною мовою, склав "Буквар для господарських діток на Буковині". В ім'я "великої долі" народної змагався, працював, творив, долав неймовірні труднощі.

Та життєва дорога письменника не була легкою. Чотирнадцять "чорних" місяців (1872-1873) письменник змушений був тягти лямку каторжної роботи – писати різні моралізаторсько-церковні оповіді, духовні і фізичні сили виснажувалися. Знову і знову Федькович переконувався, що "лиш в простім стані добре серце, гонор, поезію найти можна, а інде? – рідко або ніколи".

Приглушена у Львові творча іскра ще раз спалахнула у Путилові: поет підготував збірку "Дикі думи". Все частіше він звертав погляд у бік Наддніпрянської України, мріяв надрукувати там твори. І слава про буковинського співця докотилася б до берегів старого Дніпра-Славутича. 1876 року в Києві вийшли у світ "Повісті Осипа Федьковича". Слово Юрія Федьковича ставало надбанням всього українського народу, а упорядник збірки Михайло Драгоманов поставив його поряд з "найбільш любимими писателями" України. Проте постійні цькування, переслідування, грубі нападки реакційної преси підточували здоров'я Федьковича, розхитували його нервову систему, підривали творчі сили.

В задушливій атмосфері гніту, не бачачи підтримки з боку буржуазної інтелігенції, письменник впав у відчай та зневіру і вирішив назавжди відійти від літературної діяльності. 1876 року він переїхав до Чернівців і на багато років замкнувся у чотирьох стінах своєї хати, усунувся від активного громадсько-культурного життя. Було йому дуже важко, "велика тяж... серце давила" (С. Воробкевич). Часто роздумував над долею своїх віршів, що розгубилися десь по редакціях віденських, львівських, чернівецьких газет.

На схилі життя Федькович відновив літературно-творчу діяльність. У 1885 році він став редактором газети "Буковина" і надав їй демократичного спрямування. На сторінках цієї газети від 16 травня 1886 року були надруковані такі знамениті рядки: "Ми мусимо раз і назавжди покинути наш смішний і для нас пагубний сепаратизм, ради котрого ми в закутку й відділено дотепер жили, як якась нова, себто якась "буковинська нація", і мусимо починати жити якоби одним духом і одним тілом з прочим руським народом".

1886 року в Чернівцях було відзначено 25-річчя літературної діяльності письменника.

Останні роки життя Федьковича позначені напруженою працею. З-під пера поета вийшли оригінальні вірші "До ліри", "Наші старі", "На Новий рік", "До наших румуні заторів", нові редакції драматичних творів. Та важкі умови життя підірвали здоров'я

письменника. Висловлюючи своє останнє бажання, Федькович писав: "Любляче серце і ніжні руки прошу посадити на гробі та навколо нього ялинку, рожі і барвінок, щоб мило було спочити. В головах класти мені не хрест, а ялину! Хрестів у своєму житті я мав досить".

11 січня 1888 року навіки затихло втомлене серце буковинського співця. Селяни-гуцули гірко оплакували "свого батька Федьковича".

Список використаної літератури:

1. П. К. Загайко "Вивчення творчості Юрія Федьковича"